

Poslední etapa je v cíli

V Soluni hlavy států unie také schválily investice ve výši 140 milionů eur po roce 2006 na zpřísnění hraničních kontrol, které mají zabránit ilegálním přistěhovalcům ve vstupu na území EU. V zahraničněpolitické oblasti se hlavy států Evropské unie vyslovily pro to, aby klíčovou roli při obnově Iráku sehrála OSN. Nová bezpečnostní strategie unie, která tu byla schválena, sice nevylučuje preventivní užití síly proti státům představujícím hrozbu zbraní hromadného ničení, ale současně zdůrazňuje nutnost kolektivního řešení světových krizí především na půdě Rady bezpečnosti OSN. Summit EU se obrátil na Severní Koreu s výzvou, aby ukončila svůj jaderný program, a na Írán, aby souhlasil s mezinárodní kontrolou svých jaderných zařízení. V Soluni bylo dále schváleno vytvoření Zbrojní agentury, která se má stát páteří evropského zbrojního průmyslu.

Premiér Vladimír Špidla, který se jako první vrcholný český politik zúčastnil summitu EU v Soluni – i když zatím bez hlasovacího práva – v odpovědi na otázku zvláštního zpravodaje Hospodářských novin »Co přinesl summit České republiky vedle faktu, že jsme poprvé seděli u všech schůzek a jednání«, řekl: »Unie učinila závazek, že zruší kontroly na hranicích nových členských zemí v roce 2006. V tomto roce budou čeští občané jezdit do zahraničí bez pasových kontrol. Protože se objevily pochyby, zda to unie zvládne, pokládám toto prohlášení za důležitou věc.« – (Hospodářské noviny 23. 6. 2003)

Bilance výsledků italského předsednictví v druhém pololetí roku 2003 je podle shodného názoru většiny analytiků méně příznivá než bilance řecká. Do jisté míry je to dáno i tím, že Řím, jak se nakonec ukázalo, si stanovil cíle, které byly nad jeho síly. Platí to zejména o hlavní italské prioritě, již mělo být úspěšně zakončení mezivládní konference o návrhu evropské ústavy. Italský premiér Silvio Berlusconi se netajil tím, že chce zrychlit práci konference tak, aby bylo možno přijmout ústavu ještě do konce roku. Řím, kde měla být podle jeho představ ústava přijata, by se tak opět zapsal do historie evropské integrace. V hlavním italském městě totiž v roce 1957 šest zakladatelských zemí (Belgie, Francie, Itálie, Lucembursko, Nizozemsko a Spolková republika Německo) podepsalo tzv. Římské smlouvy o vytvoření Evropského hospodářského společenství (EHS) a Evropského společenství pro atomovou energii (EURATOM). Berlusconiho cíl se ukázal jako nerealistický, což potvrdil 13. prosince summit EU v Bruselu, který konstatoval, že mezivládní konferenci se nepodařilo dospět k dohodě a že práce na ústavě tak bude pokračovat letos za předsednictví Irska a Nizozemska.

Ani u dalších priorit, které si Itálie vytyčila, nelze hovořit o jednoznačném úspěchu, ale jen o nových krocích ve vytyčeném směru. Další italské priority totiž byly:

- náprava vztahů mezi EU a USA po roztržce ohledně Iráku;
- odstartování programu Akce pro růst, mající podpořit rozsáhlé projekty budování infrastruktury v Evropě financované z prostředků EU a úvěry Evropské investiční banky;
- nová opatření proti ilegální imigraci včetně budování středisek pro přistěhovalce mimo území EU;
- prohloubení spolupráce se sousedy rozšířené EU, zejména se zeměmi jižního Středomoří a na východě s Ruskem a Společenstvím nezávislých států.

Už zahájení mezivládní konference o návrhu ústavy 4. října 2003 v Římě na úrovni hlav států a šéfů vlád ukázalo, že práce na konečném textu nebude snadná a cíl italského předsednictví dosáhnout konečného textu ústavy do konce roku bude obtížný, ne-li nemožný. Zástupci zemí už na tomto zasedání vyjádřili rozdílná stanoviska k mnoha článkům ústavy. Rozšířená EU se tu rozdělila v podstatě na tři skupiny. První, kterou tvořilo šest zakládajících členů Evropského společenství, zaujala stanovisko, že mezivládní konference by měla text připravený Konventem schválit bez podstatných změn. Druhá skupina zemí – Velká Británie, Dánsko, Švédsko, Řecko, Portugalsko a Irsko – také podporovala návrh Konventu, který označila za vyvážený, na rozdíl od skupiny první však nevylučovala otevření některých kontroverzních otázek a prosazovala určitá upřesnění. Třetí skupina – všech deset uchazečských zemí, Španělsko a Rakousko – požadovala nové jednání o některých důležitých otázkách, jako třeba způsobu hlasování a rozhodování v Evropské radě, složení Evropské komise, funkce stálého předsedy unie či funkce ministra zahraničí EU.